

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานและการรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินงานในการวิจัยครั้งนี้ ได้วิจัยเกี่ยวกับความเข้าใจการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่ระดับประถมศึกษา โดยผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานขึ้นว่า

1. ครูใหญ่ที่มีวุฒิสูง ย่อมมีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนดีกว่าครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำ

2. ครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดโรงเรียนเทศบาล โรงเรียนประชาบาล และโรงเรียนรัฐบาล มีปัญหาในการบริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ในการวิจัยผู้วิจัยได้เลือกโรงเรียนเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตจังหวัดพระนคร และธนบุรีที่เป็นโรงเรียนประชาบาล โรงเรียนเทศบาล และโรงเรียนรัฐบาล ซึ่งทำการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 7 ส่วนโรงเรียนราษฎร์ ที่ทำการสอนในชั้นประถมศึกษา และโรงเรียนอนุบาลสังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ทำการสอนในชั้นประถมศึกษาด้วยนั้น ผู้วิจัยมิได้นำเข้ามาเกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้แต่อย่างใด

การเลือกประชากร

ในการเลือกประชากร เพื่อทำการวิจัยได้ดำเนินงานดังนี้

1. การสำรวจโรงเรียน ในการสำรวจโรงเรียนเพื่อให้ได้รายชื่อและจำนวนโรงเรียนประถมศึกษานั้น ผู้วิจัยได้ไปทำการติดต่อขอทราบรายชื่อและจำนวนโรงเรียนเทศบาลจากกองการศึกษาเทศบาลนครกรุงเทพ ฯ และเทศบาลนครธนบุรี โดยจำแนกโรงเรียนตามแผนการศึกษา

ส่วนโรงเรียนประชาบาลในจังหวัดพระนคร และธนบุรีนั้น ผู้วิจัยได้ไปติดต่อขอทราบรายชื่อและจำนวนโรงเรียนประชาบาล จากแผนกศึกษาธิการจังหวัด ฯ สาธารณสุขจังหวัดพระนคร และธนบุรี โดยจำแนกโรงเรียนตามอำเภอ

โรงเรียนรัฐบาลซึ่งกักกรมสามัญศึกษานั้น ผู้วิจัยได้ไปศึกษาค้นขอทราบรายชื่อ
โรงเรียนส่วนกลาง จากหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา และศึกษาค้นขอทราบรายชื่อ
โรงเรียนสังกัดจังหวัด ที่แผนกศึกษาธิการจังหวัด โดยจำแนกตามอำเภอ ทั้งนี้ เพื่อสะดวก
แก่การส่งแบบสอบถาม

2. ขอบของการสำรวจโรงเรียน จากการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้
โรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนในจังหวัดพระนครและธนบุรี จำนวนโรงเรียนทั้งสิ้นมี 396 โรงเรียน
โดยแบ่งออกได้ดังนี้

2.1. โรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาลนครธนบุรี มีจำนวน 52 โรงเรียน
แบ่งออกได้ดังนี้

แขวงบางกอกน้อย	17	โรงเรียน
แขวงธนบุรี	15	โรงเรียน
แขวงคลองสาน	6	โรงเรียน
แขวงบางกอกใหญ่	6	โรงเรียน
แขวงภาษีเจริญ	3	โรงเรียน
แขวงคลองตัน	3	โรงเรียน
แขวงบางขุนเทียน	2	โรงเรียน

2.2. โรงเรียนเทศบาลนครกรุงเทพ มีจำนวน 94 โรงเรียน แบ่งออกได้
ดังนี้

แขวงบางนา	17	โรงเรียน
แขวงคูฮัด	13	โรงเรียน
แขวงยานนาวา	13	โรงเรียน
แขวงพระนคร	11	โรงเรียน
แขวงพระโขนง	9	โรงเรียน
แขวงปทุมวัน	8	โรงเรียน

แขวงศุกไห	7	โรง.
แขวงบางรัก	5	โรง
แขวงป้อมปราบ	4	โรง
แขวงสัมพันธวงศ์	3	โรง
แขวงบางเขน	3	โรง
แขวงสามเสน	1	โรง

2.3. โรงเรียนพระราชานัดสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี
มีจำนวน 87 โรง แบ่งออกได้ดังนี้

อำเภอบางขุนเทียน	27	โรง
อำเภอสัตหีบ	17	โรง
อำเภอภาชีเจริญ	14	โรง
อำเภอรามัญบุรี	13	โรง
อำเภอบางคอกน้อย	9	โรง
อำเภอหนองแขม	7	โรง

2.4. โรงเรียนพระราชานัดสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี
มีจำนวน 130 โรง แบ่งออกได้ดังนี้

อำเภอหนองจอก	38	โรง
อำเภอมินบุรี	28	โรง
อำเภออากาศอำนวย	19	โรง
อำเภอบางบาล	19	โรง
อำเภอบางเขน	15	โรง
อำเภอสระไธสง	11	โรง

2.5. โรงเรียนรัฐบาลสังกัดกรมสามัญศึกษา มีจำนวน 33 โรง
แบ่งออกได้ดังนี้

โรงเรียนรัฐบาลส่วนกลาง 21 โรงเรียน
 โรงเรียนรัฐบาลสังกัดจังหวัด 12 โรงเรียน

การสร้างแบบสอบถาม

การสร้างแบบสอบถามใ้ค้ดำเนินงานเป็นชั้น ๆ ดังนี้

1. การศึกษาหลักการบริหารโรงเรียน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหลักการบริหารโรงเรียนและงานในหน้าที่ของครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาจากการอ่านหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ และใ้ค้ทำการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ และศึกษานิเทศก์อำเภอต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบการบริหารโรงเรียนของเทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด แล้วรวบรวมข้อเท็จจริง และความรู้อื่น ๆ ประมวลขึ้น เพื่อสร้างแบบสอบถาม

2. หลักเกณฑ์ในการสร้างแบบสอบถาม

- 2.1. ลักษณะของคำถามจะเป็นการเก็บข้อความเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเท็จจริงต่าง ๆ และจะทดสอบความเข้าใจ และความคิดเห็นของครูใหญ่ ในด้านการบริหารโรงเรียนที่ครูใหญ่มีความเข้าใจ และที่ใช่ในการปฏิบัติราชการโดยการเลือกตอบ นอกจากนั้น ลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นการให้ค่าน้ำหนัก Rating Scale เกี่ยวกับปัญหาที่ครูใหญ่ประสบในการบริหารโรงเรียน
- 2.2. ในแบบสอบถามจะมีคำถามที่ตรวจสอบ(Check) คำตอบที่ครูใหญ่ใ้ค้ตอบคำถาม เพื่อให้ใ้ค้ข้อเท็จจริงเพียงครั้งชั้น
- 2.3. ภาษาที่ใ้ค้ในคำถามเป็นภาษาที่กระชับ และสามารถสื่อความหมายเพื่อให้ใ้ค้คำตอบที่เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงใ้มากที่สุด

3. การทดสอบแบบสอบถาม เมื่อสร้างแบบสอบถามแล้ว ให้นำแบบสอบถามนั้น ไปทำการทดสอบกับนิสิตปริญญาโทสาขาบริหาร และนิเทศก์ การศึกษาจำนวน 5 คน และนำแบบสอบถามไปทดสอบกับครูใหญ่โรงเรียนวัดบางปะกอก และโรงเรียนวัดมหาธาตุอีก 2 คน เพื่อให้แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามที่ใช้โดยสถิติ ทำให้ผู้ตอบมีความเข้าใจคำถามแต่ละข้ออย่างถูกต้องชัดเจน ตอบคำถามไปตรงเป่าหมาย อันจะทำให้ได้คำตอบที่เที่ยงตรง ทั้งนี้ เพื่อหาข้อบกพร่องของคำถามภาษาที่ใช้ ความชัดเจนของภาษา เมื่อทำการทดสอบแล้วก็นำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่ง

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามมี 4 ภาคด้วยกัน โดยแบ่งออกได้ดังนี้

ภาคที่ 1. เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลของโรงเรียนและครูใหญ่ เป็นคำถามที่ให้ครูใหญ่เติมข้อความและเลือกตอบข้อเท็จจริง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1. เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับโรงเรียน

ส่วนที่ 2. เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับครูใหญ่

ส่วนที่ 3. เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับโรงเรียน รายชื่อของโรงเรียน
ทัศนคติของครูใหญ่ต่ออาชีพ

ภาคที่ 2. เป็นคำถามเกี่ยวกับความเข้าใจของครูใหญ่และการบริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการวางโครงการ การเงิน การประชุมครู การจัดโรงเรียน การนิเทศน์ การสอน การประเมินผล การติดต่อกับผู้ปกครอง การปกครองและความคุมการต่างงาน เป็นต้น

ภาคที่ 3. เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่ครูใหญ่ประสบในการบริหารโรงเรียน โดยให้ครูใหญ่ให้คำตอบว่า มีปัญหาหรือที่ครูใหญ่ประสบมาก ประเด็นน้อยหรือไม่ประสบเลย

ภาคที่ 4. เป็นคำถามที่ให้ครูใหญ่แสดงความคิดเห็นในการขอความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารการศึกษา ในระดับกรมของเจ้าสังกัด โคปให้ครูใหญ่เติมข้อความในแบบสอบถามนั้น

การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การส่งเสริมแบบสอบถามก่อนที่ผู้วิจัยจะส่งแบบสอบถามไปให้ครูใหญ่ โรงเรียนต่าง ๆ นั้น ได้ศึกษาถึงระเบียบและวิธีการที่จะส่งแบบสอบถามโดยเสียเวลาน้อยที่สุด และให้ได้ผลดีที่สุด ปรากฏว่า โรงเรียนประชาบาลที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และโรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาลนครธนบุรี นั้น ควรขอความร่วมมือจากศึกษานิเทศก์อำเภอ และศึกษานิเทศก์แขวง โคปไม่ต้องมาที่ศึกษานิเทศก์จังหวัด และเทศบาลนครธนบุรี ส่วนโรงเรียนเทศบาลสังกัดนครกรุงเทพ ฯ นั้น มีระเบียบของเทศบาลว่า การส่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัยใด ๆ เกี่ยวกับโรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาลนครกรุงเทพ ฯ จะต้องขออนุมัติจากนายกเทศมนตรีเทศบาลนครกรุงเทพ ฯ ก่อน และเมื่อได้รับอนุมัติแล้ว หัวหน้าแผนกโรงเรียนจึงจะส่งการไปยังศึกษานิเทศก์แขวง และโรงเรียนต่อไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้มีหนังสือจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย ขอความร่วมมือในการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไปยังศึกษานิเทศก์อำเภอ ศึกษานิเทศก์แขวง หัวหน้ากองการศึกษาเทศบาลนครกรุงเทพ ฯ และครูใหญ่โรงเรียนรัฐบาลสังกัดส่วนกลาง เพื่อขอความร่วมมือในการส่งแบบสอบถาม

2. การขอรับแบบสอบถามคืน: ผู้วิจัยจะไปขอรับแบบสอบถามคืนจากศึกษานิเทศก์แขวง ศึกษานิเทศก์อำเภอ และครูใหญ่โรงเรียนส่วนกลางท่านตนเอง โดยนับวันที่จะไปขอรับแบบสอบถามคืน

3. ความเชื่อถือได้ของข้อมูล แบบสอบถามที่ได้รับคืนมานี้ดังนี้

ประเภทโรงเรียน	จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง	จำนวนแบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	จำนวนร้อยละ
โรงเรียนเทศบาล	146	122	83.56
โรงเรียนประชาบาล	217	203	93.54
โรงเรียนรัฐบาล	33	32	96.96
รวม	396	357	90.15

หมายเหตุ จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนมีจำนวน 364 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่ไม่ได้รับคำตอบ หรือได้รับคำตอบแต่ไม่สมบูรณ์ 7 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามมาได้ทั้งหมด 357 ฉบับแล้ว ได้นำมาทำการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. แยกแบบสอบถามออกเป็น 3 ประเภทคือ

- 1.1. ครูใหญ่ชาย และครูใหญ่หญิง
- 1.2. ครูใหญ่สังกัดโรงเรียนเทศบาล โรงเรียนประชาบาล และโรงเรียนรัฐบาล
- 1.3. ครูใหญ่ที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี สวท.หนึ่ง ปริญญาตรี สวท.หนึ่ง อเนุปริญญาตรี ป.บ. หรือ ส.บ. สวท.หนึ่ง ครูใหญ่ที่มีวุฒิประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา หรือ ป.ป. หรือ ส.ป. สวท.หนึ่ง ครูใหญ่ที่มีวุฒิ ส. หรือ ว. สวท.หนึ่ง และครูใหญ่ที่ไม่มีวุฒิจาก สวท.หนึ่ง

2. ค่าการแจกแจงมัธยฐานต่าง ๆ รวมกันไว้เป็นหมวดหมู่
3. ค่าการวิเคราะห์ข้อมูลโดย

3.1. ทิศตะวันออกเป็นร้อยละดังนี้

- 3.1.1. ทาร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลของโรงเรียน
- 3.1.2. ทาร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลของครูใหญ่
- 3.1.3. เปรียบเทียบร้อยละของค่าของเกี่ยวกับความเข้าใจในเรื่องการบริหารโรงเรียนจำแนกตามวุฒิ
- 3.1.4. เปรียบเทียบร้อยละของค่าของเกี่ยวกับความเข้าใจในเรื่องการบริหารงานโรงเรียนจำแนกตามสังกัด
- 3.1.5. เปรียบเทียบร้อยละของปัญหาและอุปสรรคที่ครูใหญ่ประสบในการบริหารโรงเรียนจำแนกตามสังกัด
- 3.1.6. ทาร้อยละเกี่ยวกับความคดงการความช่วยเหลือของครูใหญ่จากศึกษานิเทศก์ศึกษานิเทศกร และผู้บังคับบัญชาในระดับกรมกองเจ้าสังกัด

3.2. ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Mean) เพื่อหาจำนวนนักเรียนเฉลี่ยของโรงเรียนประเภทต่าง ๆ ข่ายเฉลี่ยของครูใหญ่โดยใช้สูตร $Mean = a + 1d$

3.3. ค่า Chi-Square เพื่อทดสอบความแตกต่างเกี่ยวกับความเข้าใจในการบริหารงานของครูใหญ่ จำแนกตามวุฒิ และสังกัดโดยใช้สูตร $\chi^2 = \sum \frac{(O-E)^2}{E}$

ใช้ระดับความมีนัยสำคัญร้อยละ 5

ในกรณีที่ Degree of Freedom (d.f.) มากกว่า 30

$$n = \sqrt{2} \chi^2 = \sqrt{2} \frac{d.f. - 1}{2}$$

นาค่า = ที่ไคไปเปรียบเทียบกับพื้นที่ใต้โค้งปกติ